
Anotace

Denis Kambouchner: *Descartes n'a pas dit*

Paris, Les Belles lettres 2015. 240 s.

Denis Kambouchner je respektovaným znalcem Descartovy filosofie. Je uznáván nejen jako editor Descartových děl, ale i jako autor monografií, které vzbudily zaslouženou pozornost filosofické veřejnosti. Za všechny zde uvedme například Kambouchnerovo dvousvazkové dílo *L'Homme des passions. Commentaires sur Descartes* (Paris, Albin Michel 1995) nebo *Descartes et la philosophie morale* (Paris, Hermann 2008).

Jak Denis Kambouchner sám uvádí, primárním cílem, který sledoval při psaní své zatím poslední publikace *Descartes n'a pas dit (Co Descartes neřekl)*, bylo vyvrácení řady dezinterpretací a falešných představ o filosofii a myšlení autora, z jehož díla se zpravidla cituje jen výrok *Cogito ergo sum*. Z tohoto důvodu také Kambouchner příznačně opatřil svou knihu dlouhým podtitulem: *Un répertoire des fausses idées sur l'auteur du Discours de la méthode, avec les éléments utiles et une esquisse d'apologie (Seznam falešných představ o autorovi Rozpravy o metodě, včetně užitečných poznatků a náčrtu apologie)*.

Kniha je rozčleněna do jednadvaceti nestejně rozsáhlých kapitol, jejichž názvy připomínají zásadní teze Descartovy filosofie tak, jak je zná každý student dějin filosofie. Tyto teze jsou již po celá staletí takřka neměnně deklarovány, vyvolávající přitom kladné nebo negativní reakce a komentáře. Kambouchner ovšem ve všech jednadvaceti kapitolách a kapitolkách podrobuje historické nánosy i dezinterpretace kritické analýze a uvádí na pravou míru zdánlivou, či naopak skutečnou radikálnost některých Cartesiových tezí. Ze svého úhlu pohledu vše důsledně vysvětluje a zasazuje do kontextů. Jeho kniha má tedy nejen filosofický, nýbrž rovněž pedagogický rozměr.

V konečném důsledku se Kambouchner snaží ukázat, že Cartesiova filosofie – stejně jako každá jiná velká filosofie – proponuje ideu pravdy, přičemž Descartes se snaží tento záměr naplnit velmi důsledně a navíc svébytným, velice náročným jazykem. Descartova idea pravdy v sobě ovšem nemá nic posvátného: je to v podstatě idea hledání. V závěrečné kapitole – jež je pojata jako *náčrt apologie* Descartovy filosofie – Kambouchner zdůrazňuje formální propracovanost Cartesiovy koncepce, dokonalost její konstrukce. Právě tyto atributy vyjevují dle jeho názoru *pravdivost* Descartovy filosofie jako výsledku skutečného hledání, jež zahrnuje povýtce sebe sama. Právě to ostatně popsal sám Descartes v *Rozpravě o metodě* jako rozhodnutí „studovat sebe sama a použít všech sil svého ducha k volbě cest, kterými se mám brát“.

Petr Horák